

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/78/2015
Identifikačné číslo spisu:	5413204029
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5413204029.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu O., bývajúceho v W., zastúpeného JUDr. Ľubošom Rackom, PhD., advokátom, so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Vranovská 517/9, proti žalovanej O. bývajúcej v W., o vrátenie daru, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 5 C 66/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. septembra 2014, sp. zn. 9 Co 714/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „súd prvého stupňa“) z 19. mája 2014, č. k. 5 C 66/2013-388, súd návrh žalobcu v celom rozsahu zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania vo výške 1.108,82 Eur. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil s poukazom na § 630 Občianskeho zákonníka a vykonané dokazovanie, pričom konštatoval, že v petite žaloby nebol predmet daru (ani po upresnení) špecifikovaný celkom presne a jednoznačne, čo by zakladalo v prípade vyhovenia žalobe nevykonateľnosť výroku rozhodnutia. Zároveň uviedol, že konanie žalovanej voči žalobcovi, resp. členom jeho rodiny nemožno považovať za konanie porušujúce dobré mravy hrubým spôsobom, nakoľko nevhodné konanie bolo preukázané u oboch účastníkov konania, čo v konečnom dôsledku narušilo ich vzájomné vzťahy ako aj vzťahy medzi členmi ich širšej rodiny a príbuzných. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. septembra 2014, sp. zn. 9 Co 714/2014 potvrdil napadnutý rozsudok v zamietajúcej časti (vo veci samej) ako vecne správny a v časti výroku o trovách konania ho zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd sa v merite veci v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. a skonštatoval správnosť dôvodov jeho rozhodnutia. Poukázal najmä nesprávnosť spôsobu uplatnenia nároku na vrátenie daru, nakoľko tento musí byť uplatnený takým spôsobom (petitom), ktorý bude korešpondovať s predmetom darovacej zmluvy a na

jeho základe bude výrok rozhodnutia súdu aj vykonateľný. Odvolací súd konštatoval, že vzhľadom na to, že predmetom daru bola ideálna polovica bytu, stotožňuje sa s názorom súdu prvého stupňa, že žalobca mal žiadať o určenie, že je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti v celosti (v podiely 1/1), nakoľko v časti určenia spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu nie je možné v rozsudku konkretizovať ideálnu polovicu tohto podielu. V časti trov konania považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa za riadne neodôvodnené, a preto ho v tejto časti zrušil a vrátil mu ho na ďalšie konanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý žiadal rozsudky oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V dovolaní uviedol, že má za to, že rozhodnutím odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. tým, že odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že ako žalobca mal svoj nárok uplatniť nie vindikačnou ale určovacou žalobou. Tvrdil, že úlohou žaloby nie je formulovať petit rozhodnutia tak, aby ho súd len prevzal do svojho rozhodnutia, ale musí byť z neho zrejmé, čoho sa žalobca domáha a z akých dôvodov.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolený súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť (a mimoriadnosť) dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Z relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)

vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť nevyhnutne v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. Vo všeobecnosti pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platí, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritórne rozhodli (porovnaj Roseltrans proti Rusku, rozsudok z 21. júla 2005). Vo veci Abdullayev proti Rusku (rozsudok z 11. februára 2010) ESLP zdôraznil, že v záujme právnej istoty zahrnutej v čl. 6 Dohovoru by právoplatné rozsudky mali vo

všeobecnosti zostať „nedotknuté“. K ich zrušeniu by preto malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných, hrubých a podstatných väd. Podľa názoru EŠLP v žiadnom prípade však za takú vadu nemožno označiť skutočnosť, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory [napríklad Sutyazhnik proti Rusku (rozsudok z 23. júla 2009) alebo Bulgakova proti Rusku (rozsudok z 18. januára 2007)].

Občiansky súdny poriadok, vychádzajúc z naznačenej výnimočnosti dovolania, upravuje podmienky prípustnosti dovolania a stanovuje ich ako výnimku zo záväznosti a nezmeniteľnosti rozhodnutia, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. V niektorých prípadoch, ktoré sú osobitne v zákone vymenované, ide Občiansky súdny poriadok ešte ďalej a podmienky prípustnosti dovolania sprísňuje právnou úpravou, podľa ktorej aj z prípadov, v ktorých výnimočne pripúšťa dovolanie, vylučuje tie, v ktorých dovolanie nemá byť prípustné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 O.s.p. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním žalobcu je napadnutý rozsudok, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v predchádzajúcom odseku. Prípustnosť jeho dovolania preto z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

Vzhľadom na § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a tiež obsah dovolania sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania v zmysle § 238 O.s.p., ale pristúpil aj k posúdeniu, či žalobcom podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba uviesť, že § 237 ods. 1 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je predmet konania významný, preto ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie neprípustné (porovnaj napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Osobitne ale treba uviesť, že prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. nezakladá samo tvrdenie účastníka (resp. jeho subjektívny názor) o existencii niektorej z predmetných procesných väd; rozhodujúci je výlučne iba záver (zistenie) odvolacieho súdu, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľ nenamietal a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolací súd sa aj vzhľadom na obsah dovolania osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľovi nebola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/

O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.) a na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Dovolací súd už v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu je len jeho faktická (ne)činnosť, teda procedúra prejednávania veci (porovnaj rozhodnutie najvyššieho súdu z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Cdo 90/2012, 6 Cdo 91/2012), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a ktorá má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania a zmarenie možnosti jeho aktívnej účasti na konaní. „Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu.“ (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 11. júla 2012 sp. zn. 5 Cdo 201/2011). Postupom súdu sa teda môže rozumieť iba samotný priebeh konania, spôsob vedenia konania či procesu, jednotlivé procesné úkony súdu, jeho faktická činnosť alebo nečinnosť, nie však rozhodovací akt súdu.

Pokiaľ „postupom súdu“ nie je samo rozhodnutie, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - odôvodnenie rozhodnutia (jeho obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť, úplnosť)], úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol.

Z obsahu dovolania možno mať za to, že žalobca odvolaciemu súdu vytýkal, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj tiež R 54/2012). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania (porovnaj aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 Cdo 52/2014).

Z vyššie uvedených dôvodov preto dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred prvostupňovým a odvolacím súdom nebola žalobcovi odňatá možnosť realizovať jeho procesné práva účastníka občianskeho súdneho konania a že prípustnosť tohto jeho mimoriadneho opravného prostriedku nemožno z § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. vyvodiť. Dovolací súd preto odmietol jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko

jej žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.